

Århus Julemærkesamler Forening

”Caritas”

Nr. 15 / Februar 2009

Bestyrelse / Telefon / Adresseliste / Bankkonto

Formand:

Peter Nissen
Holmetoftens 37 E.
8270 Højbjerg
tlf. 86 27 00 35 / mobil 28 58 67 98
Skype tlf.: peterflemmingnissen
E-mail: peter-nissen@jernbanemaerker.dk
Hjemmeside: www.jernbanemaerker.dk

Næstformand:

Erna Jacobsen
Skt. Annagade 5
8000 Århus C.
tlf. 86 19 22 18

Kasserer:

Alice Bisgaard
Ormslevvej 29, 1.tv.
8260 Viby J.
tlf. 86 14 96 24

Foreningens bankkonto: Nordea, Vesterbro Afd. Århus
Reg.no: 2265 Konto: 9590229511

Mødested / Mødetider

Lokalcentrets lokaler, Kongsgårdsvej 6, Viby

Lokalcentret ligger 5 min. gang fra Viby Torv. Alle busforbindelser ”over” Viby stopper på Viby Torv. Mødelokalet er på 1. sal – der er elevator. Der er ”Caritas”-skilt ved indgangen - ring 2 gange på klokken, så åbner vi.

Møderne starter kl. 19 og slutter senest kl. 23

”Siden sidst” - orientering fra Bestyrelsen!

Vi ønsker alle vore medlemmer et RIGTIGT GODT NYTÅR!

Så skriver vi 2009, 5 mødeaftener ligger bag og endnu 3 samt vor store byttedag foran os i denne sæson.

Første mødeaften d. 3. september viste og fortalte Kurt Henriksen om sine ”Aalborg samlinger”. En bekræftelse på, at der er utallige måde at samle - og udbygge en samling - på.

Foredraget af Ejnar Ettrup d. 1. oktober syntes vi flere skulle have glæde af, derfor er den gengivet på siderne 5 til 9.

I november havde Jørgen Andresen ordet i ”Aftenens emne mit fødeår”, og mon ikke nogen har fået ”blod på tanden”, kun fantasien sætter grænser.

Julemødet - hyggeligt og med god stemning som altid.

Januar-mødet med afstemning og masser af nyheder på bordene. En god inspiration og ideer til måske nye samlinger. Se det vindende ark side 10.

Vi vil kraftigt opfordre medlemmer, som endnu ikke har deltaget i vore mødeaftener - MØD OP – ovenstående viser der sker virkelig noget! Ligeså på vor store byttedag, se programmet side 4. Tag gerne familien med!

Der er altid noget godt og positivt at tage med hjem, det være sig mærker, viden og oplevelsen af fornøjeligt samvær. Her brænder ingen inde med en god vits.

Vi opfordrer også til, at sende ”Bytte-Køb-Salg” annoncer ind (til Peter Nissen). Måske sidder en anden samler med lige det du mangler.

Med dette nummer af bladet medfølger indkaldelsen til vor generalforsamling onsdag d. 4. marts 2009. Vi vil gerne se så mange som muligt, og meget gerne med gode forslag og ideer til, at gøre vor forening endnu bedre. Bestyrelsen er lydhør – husk vi er der for jeres skyld!

På side 10 finder I et resume af aktiviteter for februar, marts, april. Bemærk tilføjelsen til aftenens program d.1. april.

Mød flittigt op, gør det til en god tradition!

På gensyn – Bestyrelsen

Århus Julemærkesamler Forening

”Caritas”

indbyder alle julemærke interesserede til stort

JULE – MÆRKE – BYTTE - DAG

på Viby Bibliotek, Skanderborgvej

Lørdag d. 28. marts 2009

Dørene åbnes kl. 10,00

*Der serveres kaffe/the og rundstykker til alle indtil kl. 11,00
Hele dagen er der gratis kaffe og the på kanden.*

Der kan dagen igennem købes øl og sodavand
samt kage til rimelige priser.

Der vil ligeledes blive mulighed for at købe
hjemmesmurte håndmadder til kr. 8,- pr. stk.

Dagens Program:

Udstilling: ”Det sjældne, ualmindelige og sjove”.

Auktion: Der bliver storauktion med spændende lots. Eftersyn fra
kl.10,30 til 13,30 - auktionen starter kl. 14,00.

Lotteri: Der bliver lotterier med fine præmier

Mød op denne dag! Der vil blive annonceret i diverse aviser og blade, så der er
lægges op til en spændende dag med andre julemærkesamlere. Kom alle
”mand” og mød nye samlervenner - med godt humør, mancolister og masser af
dubletter, så vi alle får en god dag!

På gensyn!

Julemærkesanatoriet ”Kolding Fjord”

Foredrag ved Ejnar Ettrup
i Julemærkesamlerforeningen ”Caritas” 1. oktober 2008

Efter tilladelse til at udgive julemærker, blev der nedsat en komite til at skaffe klarhed over hvad de indsamlede penge skulle anvendes til. I en pressemeddelelse fra komiteen i Berlingske Tidende i december 1904, hed det at ”Efter nøje overvejelse have vi da mellem de forskellige formål, om hvilke der kunne være tale, som øjemed for indsamlingen valgt oprettelse af et sanatorium for brystsyge børn”.

Holbølls oprindelige plan var, at julemærkepengene skulle gå til et hitte børnehjem, men det projekt blev opgivet, især efter råd fra professor Leopold Meyer. Professor Meyer var gynækolog og professor i fødselsvidenskab og drev et omfattende lægevidenskabeligt forfatterskab. Han mente ikke at hittebørn var et stuerent filantropisk projekt. Hittebørn var oftest uægte børn, og altså resultatet af løsagtige forbindelser. Ved at hjælpe hittebørn ville man indirekte befordre ugifte kvinders usædelighed, og derved rokke ved ægteskabet og familiens situation som grundpiller i samfundet. Et sådant projekt kunne, uanset hvor påtrængende det end var, umuligt vinde almindelig anerkendelse og derved sælge julemærker.

Beslutningen om oprettelsen af et sanatorium for tuberkuløse børn gjorde at man naturligvis måtte samarbejde med Nationalforeningen til Tuberkulosens Bekæmpelse. Foreningen var stiftet tilbage i 1901. Foreningen havde opført en række sanatorier, Silkeborg, Ry og Haslev i 1903. Skørping i 1906. Dertil kom en række kysthospitaller, som var finansieret ved salg af ”Høstblomsten. De mange sanatorier, som Nationalforeningen havde opført, var alle beregnet for voksne, så et børnesanatorium stod højt på ønskelisten. Derfor var julemærket en appelsin i deres turban.

I maj måned 1905 blev der indgået en samarbejdsaftale mellem Julemærkekomiteen og Nationalforeningen. Julemærkekomiteen forpligtede sig til at opføre et tuberkulosesanatorium for børn. Når byggeriet stod færdigt, skulle ejendomsretten overdrages til Nationalforeningen, der i aftalen forpligtedes til at overtage driften. Herefter skulle alle forbindelser mellem komiteen og sanatoriet ophøre, dog ville komiteemedlemmer blive tilbudt en plads i Nationalforeningen, – for at bevare en vis forbindelse med sanatoriet. Komiteen skulle lede byggeriet, men valg af byggegrund, tegninger og inventar skulle godkendes af Nationalforeningen. Komiteen fik retten til at

navngive sanatoriet, der skulle være på mindst 100 senge. Det tilstræbtes at byggegrund og byggeplaner var på plads 1. december, byggeriet kunne komme i gang i foråret 1906. Var byggeriet ikke færdig senest med udgangen af 1909 ophørte Nationalforeningens forpligtelse til at overtage driften. Disse tidsfrister fik senere stor betydning. Et andet punkt i aftale var, at Nationalforeningen gav tilsagn om, at den ikke ville bruge ”Julemærkesystemet” til egne indsamlinger.

Sanatoriet ville koste 250.000 kr. Komiteen rådede kun over ca. 68.000. De resterende 182.000 håbede man at kunne få, dels i statsstøtte efter Tuberkuloseloven af 1905 om støtte til tuberkuloseinstitutioner, der rejstes på privat initiativ og for privat indsamlede midler, og desuden ville der komme penge ind fra salg af julemærker i de mellemliggende fem år indtil 1909.

Alt gik planmæssigt. Ved et fællesmøde den 6. december 1905 kunne Julemærkekomiteens formand, departementschef Jerichow, præsentere Nationalforeningen for en byggegrund ved Louisehøj på 20 hektar, beliggende 4 km. fra Kolding, på nordsiden af Kolding fjord. Byggegrunden blev straks godkendt, men herefter gik alt i stå. Først i maj 1907 blev der afholdt et møde mellem Jerichow og Nationalforeningens arkitekt Bernhard Ingemann samt ingeniør Jess Jensen. Set ud fra et lægeligt synspunkt var grunden fortrinlig, men det kuperede terræn og jordbundsforholdene gav store vanskeligheder for byggeriet, som ville blive besværligt og bekosteligt. Samtidig udvidedes planerne til 124 pladser. I efteråret 1907 var planerne så konkrete, at man kunne søge om statstilskud på 150.000 efter tuberkuloseloven. Kort efter udbrød der strid i komiteen om byggeriets størrelse og om det blev alt for dyrt i forhold til den oprindelige plan og om julemærkepengene endnu 3 – 4 år skulle gå til Kolding-projektet. Prisen var nu steget til 700.000.

Byggeriet gik i gang. Som det så ofte går med store projekter opstod der forsinkelser. Årsagen var bl.a. de vanskelige terrænforhold, dårlige vejforhold, og to strejker blandt arbejdsmændene i foråret 1909 og 6 ugers arbejdsstandsning i foråret 1910 som følge af lockout på arbejdsmarkedet, og endnu en mindre strejke i juli 1911.

Der var planer om en storstilet indvielsesfest i oktober 1910 med deltagelse af kongen og hele rigsdagen. Indvielsesfesten blev dog ikke til noget.

Rejsegildet holdtes den 27. juli 1910 og først i løbet af sommeren 1911 var byggeriet færdigt. Resultatet var en arkitektonisk pragtbygning. Gennemført kvalitetsbyggeri, harmonisk indplaceret i landskabet. Et palads med tårnlignende midterparti, høje vinduer, søjler og piller, højt til loftet og masser af lys. Det var en nærmest abnorm kontrast mellem bygninger og til

den elendighed, som patienterne kom fra. Julemærkesanatoriet blev taget i brug i begyndelsen af august 1911, uden nogen større festivitas, på grund af den voldsomme kritik. Prisen på byggeriet blev lidt over én million kr. Efter lange og seje forhandlinger mellem Julemærkekomiteen og Nationalforeningen, bl.a. om tidsoverskridelsen og om overtagelse af lån, blev byggeriet overdraget til Nationalforeningen den 14. dec. 1911.

Kritikken. Efterhånden som byggeriet skred frem, skred også byggeomkostningerne. Der rejste sig en voldsom offentlig kritik, hvor også udenforstående følte sig kaldet til at bidrage med indlæg. Det førte til at kommissionens kritik rettede sig mod følgende punkter: Jord- og terrænforholdene var dårlige til det pågældende byggeri. Der blev sagt, at der blev bygget mere under jorden end over. Der var kun tænkt på at skabe en mønsteranstalt, uden hensyntagen til det økonomiske. Der manglede en plan for byggeriet. Der manglede overslag over udgifterne og der manglede sagkundskab. Kritikken havde næppe været så voldsomt, hvis man havde kunnet forudse, at der på julemærkesanatoriet gennem det følgende halve århundrede ville blive behandlet over 15.000 tuberkuløse børn, og at helbredelsesprocenten ville blive omkring 85%. Det var resultatet, da tuberkulosen omkring 1960 på det nærmeste var udryddet i Danmark. I 1960 blev bygningerne overtaget af Åndssvageforsorgen i Vejle Amt. Fra 1983 til 1987 stod de fleste af bygningerne tomme, indtil syge- og hjemmesygeplejerskernes ejendomsselskab købte dem, med henblik på at renovere de fredede bygninger og omdanne dem til et moderne hotel- og conferencecenter. Den 1. maj 1990 var arbejdet færdigt og ejendommen

åbnede under navnet Hotel Koldingfjord. Siden år 2000 har hotellet været en del af Radisson SAS-hotelkæden .

I 1917 blev der opført 2 pavilloner lidt fra selve sanatoriet. Disse var til behandling af børn fra 0 til 4 år. Sanatoriets kapacitet var hermed på 185 pladser. Pavillonerne blev i 1999 indrettet til at rumme Dansk Sygeplejehistorisk Museum der viser historien, om sygeplejens udvikling i Danmark gennem de sidste hundrede år, herunder også tuberkulosens bekæmpelse bandt børn.

Under min research besøgte jeg hotellet og Dansk Sygeplejehistorisk Museum, og blev begge steder mødt med en overordentlig velvilje og imødekomende venlighed. På museet fortalte en engageret kustode, at museet for nylig havde haft besøg af en ældre dame - der fortalte, at hun havde været patient på småbørnsafdelingen. Da hun videre i behandlingsforløbet blev overflyttet til selve sanatoriet, var hendes klareste erindring, at man glemte hendes bamse.

Jeg kan varmt anbefale at besøge museet og at gå en tur på de brede stier forbi hotellet langs Kolding fjord og nyde den smukke natur.

Ejnar Ettrup

Kildehenvisning:

”Julemærket til gavn for børn” Julemærkefonden
Dansk Sygeplejehistorisk Museum & Radisson SAS Koldingfjord Hotel

Denne bygning indeholder Dansk Sygeplejehistorisk Museum

Luffoto: Museet ses til venstre - den tidligere børneafdeling 0 til 4 år.

Århus Julemærkesamler Forening
”Caritas”
Mødeplan og aktiviteter
Forår 2009

Onsdag d. 4. februar 2009

Denne aften sætter Sarah Petersson ”Focus på Island”

Auktion, lotteri og kaffebord.

Onsdag d. 4. marts 2009

Generalforsamling: Mød endelig op med gode ideer og ønsker til aktiviteter i sæson 2009-2010. Efter generalforsamlingen sæsonens 2. bankospil. Hver deltager medbringer en lille pakke til præmie, til en værdi af kr. 20,-. Lotteri. Foreningen er denne aften vært ved kaffebordet.

Onsdag d. 1. april 2009

Medlemmerne ”rydder op”. Ned i gemmerne og find poser, pakker, plancher, album o.l., hver til en salgspris på kr. 20,-. Jo flere der indleverer, jo større ”rivegilde”. Afleveres ved mødestart el. senest kl.19,10. Bem.: Højest 5 ”pakker” pr. medlem. Kl.20 starter salget! Bemærk: Jørgen Andresen vil fortælle os om ”Varianter på julemærker”.

Auktion, lotteri og kaffebord.

Lørdag d. 28. marts 2009

Afholder vi vores store byttedag! SE programmet side 4

Auktionsmateriale til byttedagen: Kun for medlemmer, modtages meget gerne! Indlevering senest 7. marts til Peter Nissen eller Alice Bisgaard, her fås også omslag og indleveringslister.

Oplysninger om udgivelser 2008: I alt 18 landsdækkende og 79 lokale danske udgivere 2008. Følgende er usikre, svar fra udgiver mangler: Næsby & Svogerslev.
Følgende er ophørt: Birkerød, Morsø, Skarild-Karstoft og Skive Pigearde

”Årets Mærke 2008”

Afstemningen på mødet den 7. januar gav følgende resultat:
1. Plads til Vordingborg DDS delt
2. og 3. plads til Odder Velgørenhed og Vejgaard Lions (Aalborg).

Søges: Kort eller breve med stempelbundet julemærke fra Århus Y's Mens alle årgange og Ebeltoft alle år efter 1995.

Kurt Henriksen tlf.98 16 14 24

Søges: DK-ark med varianter, fejltryk, fejlperforeret el. tilretningstryk. Danske jernbane-samlinger incl. helark m.v. **Gerne bytte! Peter Nissen tlf. 86 27 00 35**

Mobil 28 58 67 98

Mail: peter-nissen@jernbanemaerker.dk

Hjemmeside: www.jernbanemaerker.dk

Søges: Cencurerede julekort eller julebreve fra 1944. Ting der kan bruges til samling om 1944 – mit fødeår. **Hanne Andersen tlf. 86 30 03 65**

Søges: Kort / breve / andet med julemærker, samt julemærker stemplet med tydeligt bynavn og dato. **Alle årgange har interesse!**

Jørgen Andresen tlf. 86 17 34 63 E-mail: dres@vip.cybercity.dk

Søges: DK-julekort 1951/50 (stempelbundet). God pris kan påregnes! Fanø 1995 ark el. arkrest. **Helark:** Åland, Sverige 1915, 45 & 63/sort skrift. Dansk Vestindien ARK: 1907,1912,1914, kort og breve m. julemærker. Island Thorvaldsen:r Kort eller breve med julemærker. Islandske lokale områder helark, kort eller breve købes.

Sarah Petersson tlf. 98 14 19 86

E-mail: christmas.seal@mail.dk Hjemmeside: www.christmasseal.dk

Bemærk! *Udvalgssendinger:*

Efter medlemmernes ønske vil udvalgssendinger, så vidt muligt, kunne gennemses på mødeaftnerne, skulle nogle medlemmer have ønske om at få dem tilsendt, kan dette ske ved henvendelse til Formanden!

Auktion:

Indlevering til auktion kan ske på mødeaften **senest kl.19.15. Husk de skal afleveres med udfyldte omslag og indleveringsliste** som fås hos Alice Bisgaard.

Kontingent:

Årskontingentet for A-medlemmer kr. 70,- / B-medlemmer kr. 30,-.

Tilbud til nye medlemmer: Kontingent for 2. halvår ½ pris!

Christmas Seal Carrier

”Julemærkepostbudet”

v. Sarah Petersson

**Eneste specialforretning i Europa med Jule- & velgørenhedsmærker!
Speciale: Skandinavien & Dansk Vestindien**

Agentur: Virgin Islands Children's Seal Fund, Inc.

Altid frisk med et godt tilbud! Abonnement på nyheder kan tegnes.

Ring, mail eller skriv efter gratis tilbudsliste - det betaler sig!

P.O.Box 7525, DK-9210 Aalborg SØ Tlf. (+45)98141986

E-mail: christmas.seal@mail.dk

Homepage: www.christmasseal.dk

**Bedre samlinger af julemærker, julekort og mærkater købes!
God pris for sjældenheder og god kvalitet!**

